

Komplex vízvisszatartási akcióprogram a Nagyszéksós-tó vízrendszerében - DAOP 5.2.1/D

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

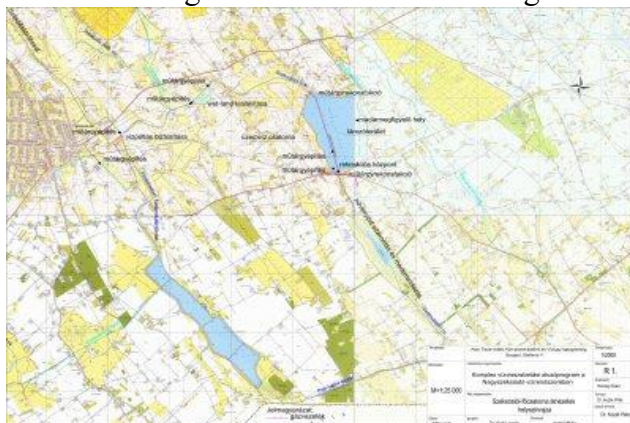

Kedvezményezett: Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság
6720 Szeged, Stefánia 4. Tel.: 62/599-599, Fax: 62/599-555

Közreműködő: Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség
6726 Szeged, Közép fasor 1-3.Tel.: 62/561-920, Fax: 62/561-921
e-mail: info@darfu.hu honlap: www.darfu.hu

Előzmények:

A Duna-Tisza közti Homokhátság hazánk aszályokkal és vízhiányokkal leginkább sújtott területe. A Dél-alföldi régióban a víztöbblettel, a belvizekkel, ill. a vízhiánnyal jellemezhető időszakok egyaránt gondot okoznak. A projekt által érintett Homokháti kistérségben a vízhiány következtében a vízkészletek lecsökkentek (a talajvízszintek lesüllyedtek, csökkent a felszíni lefolyás), a szikes élőhelyek vízellátottsága nem megfelelő. Ezen belül a délkeleti lejtőn elhelyezkedő Homokháti kistérség veszélyeztetettségét jelentősen fokozza, hogy ott hagyományosan magas színvonalú agrárkultúra honosodott meg.

A vízhiány következtében a területen megindult a kiemelkedő értékű természeti és épített környezeti elemek degradációja, a károsodás érinti a Mórahalom közelében elterülő 125 hektáros Nagyszéksós-tót is.

A problémák megoldására az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság komplex fejlesztési tervet dolgozott ki, a megvalósítást az ÚMFT regionális pályázati forrásai segítették.

Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság pályázatot nyújtott be a Dél-alföldi Operatív Program forrásaira a „Komplex vízvisszatartási akcióprogram a Nagyszéksós-tó vízrendszerében” című projekt megvalósítására.

A DAOP kiemelt projektje közel 171 millió forintba került (a teljes összeget a DAOP biztosította).

Megoldandó problémák és a projekt tartalma:

A projekt helyszíne a Mórahalom várostól délkeletre elhelyezkedő Nagyszéksós-tó és a csatlakozó vízrendszerek, amelyek a város és a környező települések mindennapi életének szempontjából meghatározóak.

A Széksóstói főcsatorna két irányba továbbítja a városból érkező vizeket. Déli irányba, Szerbia felé a Vereskereszt-Madarásztó főcsatornán keresztül, délkeleti irányba a Széksóstói főcsatornán keresztül a Nagyszéksós-tói tározóba, onnan a Széksóstó főcsatorna alsó szakaszának közbeékelődése után a Paphalmi főcsatornán keresztül a Gyálai Holt-Tiszába.

A Szerbia felé történő vízelvezetés nem kielégítő kapacitású, a projekt megvalósítása során a belvízelvezető rendszer egy részének rekonstrukciója megtörtént, a vízhálózati elemek egy része átépítésre került, növelve ezáltal a vízelvezető rendszer kapacitását.

Ennek a vízelvezetési útvonalnak meghatározó eleme a Nagyszéksós-tó területén kialakult tározó, amely mintegy 1,2 millió m³ fölös víz befogadására és tározására alkalmas.

A Nagyszéksós-tó tározó több évszázada fennálló vizes élőhelyeinek fenntartása nehézségekbe ütközik, a globális felmelegedés következtében ugyanis a vízhiányos időszakok egyre gyakrabban és egyre hosszabban jelentkeznek. Az elhúzódó aszályos időszakokban a vízi ökoszisztémák életfeltételei jelentősen leromlanak, csökken a terület biodiverzitása.

A vízhiányos időszakban biztosítani kell a vizes élőhelyek fenntartásához szükséges vízpótlást, erre is megoldást nyújt a megvalósult projekt: a mórahalmi szennyvíztisztítóból egy újonnan megépített nyomócső segítségével a térségben keletkező, kellően megtisztított használt vizeket eljuttatják a tóba, ezzel megoldva a szükséges vízpótlást, így megmenthetők a nagyszéksós-tói tározó vizes élőhelyeit. A fejlesztés során szennyvíztisztítóból érkező víz utótisztítására kialakításra került egy wet-land.

A területet érintő egyéb fejlesztési lehetőségek:

Előkészítés alatt van a Homokháti térség vízpótlási rendszerének kiépítése, amelyet az ATI-VIZIG szintén uniós forrásból tervez megvalósítani.

A Homokháti térség vízpótlási rendszerének tervezési munkáira a KvVM mintegy 42 millió forintos beruházási keretet biztosított az Igazgatóság számára.

A Homokháti vízpótló rendszer létesítési engedélyezési tervdokumentációja elkészült, a vízjogi engedély megszerzése megtörtént. A rendszert a DAOP pályázati források igénybevételével tervezzük megvalósítani 2010-2012 között. A beruházás tervezett összege 2,1 milliárd forint.

A projekt adatai:

Projekt összköltsége:	170.999.917	Ft	(100%-os támogatás intenzitással)
Támogatási szerződés aláírása:	2008.08.29.		
Támogatási szerződés hatálybalépése:	2008.12.01.		
A kivitelezés ideje:	2009. április – 2009. november 30.		
Záró dokumentáció benyújtásának dátuma:	2010.06.15.		

A projekt fő elemei:

Projektszakasz megnevezése	Rövid tartalmi leírás
1. Nagyszéksóstó vízpótló rendszerének kiépítése	A tisztított települési vizek eljuttatása a tározóba, csatlakozó wet-land építése.
2. Tározó belső területének átalakítása	A vízpótló útvonal tározón belüli kialakítása, szükséges tereprendezési munkák

3. Csatlakozó vízelvezetési útvonal A csatlakozó Széksóstói és a Paphalmi főcsatorna és elemeinek átépítése
műtárgyainak átépítése

Fotó dokumentáció - állapotfelmérés:

Nagyszéksóstó északkeleti sarka

Zavartabb területeken az *Asclepias syriaca* is megjelenik

A tó szegélyzónájában a náddal mocsári, lápi fajok elegyednek

A parti zónáció a tó mellett: mocsárrét szárazabb és nedvesebb része majd a nádas

A mocsárrétek és a nádas határa

Mocsárrét, a beavatkozás által érintett terület

Mocsárrét, beavatkozás által érintett terület

Alföldi gyomos üde gyepp beavatkozás által érintett terület

Mocsárrét, az átmenet folyamatos a nádas és a rét között

Csatornahíd

Csatorna benőtttség

Zsilip

Csatorna állapota

Áteresz utófenék

Fotó dokumentáció - munkálatok:

4 hektáros terület kotrása

Duzzasztó műtárgy beépítése

Nyomócső fektetése

Wet-land kialakítása

Széksóstói-főcsatorna mederrendezése

Paphalmi-főcsatorna mederrendezése

Kapcsolódó cikkek:

- <http://www.promenad.hu>
- <http://www.radioplusz.fm>
- <http://www.harmonet.hu>
- <http://www.muszakiforum.hu>
- <http://videotar.mtv.hu>
- <http://szeged.hir6.hu>